

O LUNĂ PÂNĂ LA ALEGERI

de *Liviu Antonesei*

Nu, nu e vorba nici despre europarlamentarele noastre, nici despre eventualele anticipate, ci de anticipatele poloneze, fixate pentru 21 octombrie. La mai puțin de o lună de la eveniment, aproape că nu-ți dai seama că vor fi alegeri. E o schimbare uriașă de ton și intensitate față de evenimentul de acum doi ani. Atunci, cu o lună înainte, bătălia era în toi și tocmai începuse schimbarea raporturilor în sondaje între Donald Tusk, care condusese și cu aproape 20 de procente, și actualul președinte Kaczynski. Era o risipă de energie uriașă, orașele, ba chiar și satele poloneze, erau împinzite de afișe, candidații atacau dur, adesea sub centură. Polonia intrase de câteva luni în UE și părea să-și consume ultimele pusee post-comuniste. E adevărat, atunci bătălia principală se desfășurara între candidații la prezidențiale, transformați în veritabile locomotive pentru partidele lor. Am avut șansa să-mi petrec, atunci, în plină campanie, o săptămână la Varșovia și Gdansk, invitat la congresul de 25 de ani al Solidarității. Acum, mă aflu la Cracovia, însă din motive personale.

Nimic nu seamănă! La televiziuni, dezbaterile sînt rare și, mai degrabă, blînde, cînd nu sînt de-a dreptul tehnice, abordînd subiecte de genul absorbției fondurilor europene – Polonia e pe ultimul loc, dacă nu punem România și Bulgaria, cele mai recente candidate – sau, cu destul umor, vizita președintelui Kaczynski în Statele Unite, plecat la adunat voturile diasporei pentru candidații grupării proprii, „PiS”, pe românește și neprescurtat, tocmai „Dreptate și Adevăr”. La noi, alianța cu același nume a răposat, la ei, e unul din partidele cu șanse în alegeri, deși a guvernat doi ani împreună cu cele două partide extremiste, „Liga Familiilor Poloneze” și „Autoapărarea”, o guvernare instabilă și cu o majoritate destul de fragilă. Însă, de data aceasta, se pare că șansele cele mai mari le au liberalii lui Donald Tusk, cei care pierduseră la mustață, pe ultima sută de metri alegerilor trecute.

Însă, cel puțin la Cracovia, ceea ce uimește este absența cvasi-completă a afișajului electoral. În afară unor panouri ale voievodatului pe care sînt trecute listele de străzi pentru secțiile de votare, în tot centrul vechi al orașului, nu vezi vreun semn de alegeri. Nu există afișe, nici mari, nici mici, nici de promovare, nici de contestare, nici un fel de afișe. Singurul pe care l-am întîlnit în săptămîna de cînd mă aflu aici – și am ajuns să le caut în mod special! – este la vreo doi kilometri de centru, înspre Kazimierz, cartierul evreiesc al Cracoviei – un afiș mare, lipit pe un gard care maschează niște lucrări de construcții, aparținînd unui candidat al principalului partid de guvernămînt. Nu știu dacă e un candidat antipatic ori dacă a iritat faptul că e singurul care și-a postat un afiș electoral, dar cel din urmă n-a fost tratat cu respect exagerat – deși omul nu are mustăți, i-au fost adăugate cu un marker negru, iar o inscripție din dreptul feței, scrisă cu același instrument, îi propune ceva care nu pot scrie aici, ceea ce fiica unui prefect din Craiova noastră, de pe vremuri, voia să dea „la tot cartierul”!

În afara afișelor oficiale cu secțiile de votare, am mai văzut doar cîteva mici semne că se apropie alegerile. În Polonia, candidații trebuie să adune un anumit număr de semnături înainte de depunerea candidaturilor, chiar dacă aparțin unor partide. Într-o zi, la o intersecție, la o măsuță, niște bătrînei culegeau semnături pentru un candidat al „PiS”. A doua zi, într-un parc, în vreme ce răsfoiam o antologie masivă de poezie poloneză din secolul XX, un domn elegant m-a abordat, cu un teanc de liste în mîină, să-mi manifest sprijinul pentru candidatura unui liberl. Aș fi făcut cu dragă inimă, liberalii lor, cu Tusk în frunte, chiar sînt niște politicieni serioși, preferabili celor din partidul gemenilor, doar că eu, din păcate, nu am drept de vot în Polonia!

Este oare imaginabilă o asemenea atmosferă „normalizată” în cazul unor alegeri românești? Nu știu, mai degrabă cred că nu. Dar acum doi ani, nici aici nu ți-ai fi putut imagina o atmosferă atît de puțin pasională...